Zprávy Čs. spol. entom., 28 (1992) č. 2-4, s. 105-106

Dva pozoruhodné druhy můrovitých (Lepidoptera, Noctuidae) na území Československa

Two remarcable species of noctuid moths (Lepidoptera, Noctuidae) in Czechoslovakia

Milan Králíček

Euxoa crypta (Dadd, 1927)
Malacky (7568), 15.7. - 15.8.1992.

Druh je velmi podobný *Euxoa tritici* (Linnaeus, 1761), od něhož se liší habituálně poněkud kratšími a širšími křídly, která jsou tmavěji červenofialově zbarvena než hruď, rovněž třásně jsou tmavší než základní zbarvení křídla. Oba druhy tvoří paralelní řadu individuálních forem a jejich rozlišení, zejména u ne zcela čerstvých jedinců může být problematické. Relativně nejsměrodatnější rozlišovací znaky jsou v morfologii samčích i samičích ektodermálních genitalií.

Druh byl zjištěn v areálu vátých písků západního Slovenska nedaleko Malacek, kde přilétá ke světlu od poloviny července do poloviny srpna, tj. o dva až tři týdny později než *E. tritici*.

Z okolní Evropy je uváděn z Německa, Dánska, Francie, Španělska a Maďarska, z písečných biotopů. Pod zorným úhlem těchto skutečností lze výskyt druhu očekávat též na JV Moravě v areálu vátých písků a snad i v severních Čechách. Nový druh pro území Slovenska, v České republice zatím nezjištěný.

Spudaea ruticilla (Esper, 1791)
Malacky (7568), 2.5.1992.

Druh je habituálně poněkud podobný *Parastichtis suspecta* (Hübner, 1817), případně i *Agrochola laevis* (Hübner, 1803), od nichž se liší mj. především dobou výskytu, která spadá od poloviny března do počátku května s tím, že část dospělců se líhne již na podzim. Druh je z území Slovenska uváděn z Nitry, Šuran a Trenčína, nemluvě o údajích z přelomu století z Prešova (Husz, 1881 a Dahlström, 1901 - in Hrubý, 1963). Jde o problematické, vesměs nedoložené údaje, které nebyly více než 60 let potvrzeny. V novější době nepotvrzený nález udává z Čech také Sterneck (1929). Motýli na západním Slovensku přiletovali ke světlu.

Po objevení *Hyponephele lupina* (Costa, 1836) byly tak v těchto azonálních ekosystémech zjištěny další dva pozoruhodné druhy motýlů.

LITERATURA

Hrubý K., 1964: Prodromus Lepidopter Slovenska. SAV, Bratislava, 962 pp.

Sterneck J., 1929: Prodromus der Lepidopterenfauna Böhmens. Karlsbad, 297 pp.

SUMMARY

Two species of noctuid moths are recorded from Slovakia (aeolien sands in western Slovakia). *Euxoa crypta* (Dadd, 1927) is superficially similar to *Euxoa tritici* Linnaeus, 1761), and *Spudaea ruticilla* (Esper, 1791) resembles somewhat *Parastichtis suspecta* (Hübner, 1817). Both species are attracted by UV-light.

Peder Skou: Nordens Ugler (Lepidoptera, Noctuidae).

Danmarks Dyreliv, 5, Apollo Books, Stenstrup, 1991, 566 s.

Studium čeledi Noctuidae je v posledních letech jedním z center pozornosti lepidopterologů. Nomenklatura a zejména systematické členění čeledi doznalo určité změny, které však nejsou bezvýhradně akceptovány. V tomto směru zastávají progresivní názory např. Fibiger et Hacker (1991) ve svém katalogu evropských druhů.

Čeledi Noctuidae je věnován 5. díl edice „Danmarks Dyreliv". Pokud jde o použitý systém, zastává autor knihy Peder Skou spíše konzervativní stanovisko, ale vyčleňuje samostatnou čeleď Herminiidae. U každého druhu je uvedena stručná morfologická charakteristika, celkové rozšíření a výskyt v zájmové oblasti, tj. v Dánsku, Norsku, Švédsku, Finsku, příp. na Islandu, charakteristický biotop, doba výskytu dospělců, bionomie a případné poznámky. K charakteristice jednotlivých druhů je doplněna bodová mapka, velmi názorně dokumentující rozšíření ve Skandinavii a černobílá fotografie housenky. U obtížně rozlišitelných dvojic druhů jsou na černobílých fotografiích v textu označeny důležité rozlišovací znaky, zcela výjimečně jsou vyobrazeny i kopulační orgány. Všechny druhy jsou vyfotografovány na 37 věrných barevných tabulích. Text je psán bohužel pouze v dánštině, orientaci do určité míry umožní krátký anglický úvod.

Přesto, že se kniha věnuje skandinávským druhům, zahrnuje i většinu druhů středoevropských a je tedy použitelná i u nás. Kromě toho doplňuje představu o horizontálním rozšíření našich druhů. Kniha je po formální i obsahové stránce precizně zpracována a hlubším zájemcům o čeleď Noctuidae ji lze plně doporučit.

Zdeněk Laštůvka